

Adres:

Küppersweg 3
2031 EA HAARLEM

telefoon: 023-5262500
e-mail: info@draaiorgelmuseum.org
internet: www.draaiorgelmuseum.org

Hand Out

De Stichting Stadsorgel Haarlem “Het Kunkels Orgel”, waarvan de verkorte naam luidt: Stichting “Het Kunkels Orgel” (SKO), is opgericht op 28 maart 1962. De stichting heeft haar domicilie in de gemeente Haarlem en is als zodanig de huisvestigingsplaats van de bijzondere verzameling draaiorgels welke SKO in de loop der jaren bijeen wist te brengen. Dit erfgoed van typisch Nederlandse volkscultuur moet vanwege haar openbaar karakter toegankelijk zijn voor de samenleving van Haarlem en omstreken en is daarom ondergebracht in een museum: Het Draaiorgelmuseum Haarlem. Van hier uit vinden alle activiteiten van de Stichting plaats.

“De stichting heeft ten doel het wekken van belangstelling voor- en het brengen van orgelmuziek door mechanische orgels, één en ander in de ruimste zin des woords. Zij tracht haar doel te bereiken door het in eigendom of bruikleen verkrijgen van één of meer straat- en concertorgels, het tentoonstellen, het onderhouden, het exploiteren en bezigen daarvan en het verrichten van al hetgeen daarmee in de ruimste zin verband houdt.”

Omschrijving

Toelichting

Doel van deze hand out

Doel van de hand out is in een oogopslag de lezer te informeren over onze Stichting. De Stichting die het draaiorgelmuseum bestiert is in Haarlem inmiddels een begrip voor de samenleving. Een stichting die het behoud van het cultureel erfgoed van de draaiorgels hoog in het vaandel heeft en een uniciteit op dit gebied binnen de gemeente Haarlem is. De tentoongestelde draaiorgels staan opgesteld in een loods aan de Küppersweg 3 die voor draaiorgelvrienden en overig publiek, de samenleving van de gemeente Haarlem en omgeving, zondags is geopend om het cultureel erfgoed, zonder entreegeld te heffen, te beluisteren. Een drempelloze stichting die er voor de samenleving is met een cultureel erfgoed dat overigens steeds meer interesse en aandacht opwekt binnen de samenleving. Dit blijkt ook tijdens het door ons georganiseerd draaiorgelfestijn “Haarlem Draait Door”.

Korte toelichting van de SKO

Om te beantwoorden aan haar doelstelling heeft de Stichting sedert haar oprichting een vijftal grote en drie kleine draaiorgels in eigendom verworven. Pronkstuk van deze collectie is de naamgever van de Stichting, Het Kunkels Orgel. Dit is Nederlands **grootste** concertdraaiorgel en is in 2007 door de minister van OCW tot Beschermd Cultuurgoed bestempeld. Ter completering van deze collectie èn om redenen van variatie heeft de Stichting enkele draaiorgels in langdurige bruikleen gekregen en is er een theaterorgel aan de collectie toegevoegd. Uitbreiding van het eigendom van de Stichting vond voor het laatst plaats in 1992. In

dat jaar kon een draaiorgel worden aangekocht dat al sinds de opening van het museum in 1969 als bruikleenorgel deel uitmaakte van de collectie.

De instrumenten van de Stichting zelf worden in eigen beheer onderhouden en gerestaureerd. Het in 1992 in eigendom gekregen draaiorgel **Jupiter** werd in de periode maart 2001 tot april 2002 volledig gerestaureerd. Deze werkzaamheden werden, gezien de omvang daarvan, niet zelf uitgevoerd doch uitbesteed aan een viertal gespecialiseerde bedrijven. De totale kosten daarvan (ca. €45.000,-) werden voor het overgrote deel bijeengespaard uit speciaal daarvoor ontvangen giften.

SKO is een 100% vrijwilligersorganisatie, en mag zich verheugen in een enthousiaste groep van vrijwilligers uit alle lagen van de bevolking. Geen van de vrijwilligers ontvangt enigerlei vorm van vergoeding

Visie van SKO

- De kracht ligt in het feit dat wij een niet statisch museum zijn en in de laagdrempeligheid die het voor een ieder mogelijk maakt ons museum te bezoeken.
- De wekelijkse zondagse speeldagen worden niet alleen bezocht door mensen die zich beroepsmatig of uit liefhebberij met draaiorgels bezighouden, maar in toenemende mate ook door “dagiesmensen” al dan niet in combinatie met andere bezienswaardigheden van de stad Haarlem.
- Dat er geen entreegeld geheven wordt is een bewuste keuze. Er wordt uitgegaan van het ook bij een op straat spelend orgel geldend principe: de toehoorder geeft een bijdrage indien hij het gebodene waardeert. Door de vrije toegankelijkheid is het Draaiorgelmuseum in toenemende mate ook een populaire bestemming voor groepen van mensen met fysieke en/ of geestelijke beperkingen: immers door de bezuinigingen kampen de betreffende zorgorganisaties met zeer beperkte financiële middelen.
- Daarnaast hebben wij in de loop der jaren ervaren dat de omzet van en winst uit de verkoop van consumpties aanmerkelijk afneemt indien bij binnenkomst entree betaald moet worden. Deze afname bleek op geen enkele wijze gecompenseerd te worden door de opbrengst van de entreegelden.
- Het heffen van entree zou een aantasting betekenen van onze laagdrempeligheid. Juist het feit dat men gratis kan komen luisteren maakt het voor veel financieel of anderszins zwakkeren in onze samenleving mogelijk ons te bezoeken en van de muziek te genieten.

Wat levert de SKO op voor samenleving

In de periode maart tot en met september van elk jaar wordt op elke donderdagavond aan buitenlandse toeristen de gelegenheid tot een speciaal op hen gericht concert geboden. Het betreft hier toeristen die per salonboot Haarlem aandoen en die na afloop van de koopavond komen luisteren. Op deze avonden wordt in een korte toespraak het één en ander over de instrumenten en de Stichting uitgelegd (tevens wordt gratis een in het Engels gestelde brochure aan geïnteresseerden beschikbaar gesteld) waarna op elk van de aanwezige orgels enkele boeken gespeeld worden. Tot

besluit krijgt ieder de gelegenheid zelf aan een orgel te draaien om zodoende te ervaren hoe zwaar en moeilijk dit is.

Daarnaast worden er regelmatig thema-avonden of zondagmiddagen georganiseerd, doorgaans in de vorm van speciale concerten. Deze concerten kunnen in het teken van slechts één orgel staan doch kunnen ook op meerdere orgels plaatsvinden waarbij de gespeelde muziek in het teken van bijvoorbeeld een componist, een arrangeur of een ander thema staat.

Speciale avonden zijn ook de Cubaanse Avond met medewerking van een authentiek in Cuba gebouwd draaiorgel waarbij een percussiegroep optreedt en een avond met muziek uit de 50-er jaren met optreden van een Rock-a billyband. Dergelijke concerten zijn voor donateurs gratis, anderen betalen toegang.

Daarnaast houden wij enkele malen per jaar een zondagmiddagconcert in de vorm van een themamiddag zoals een Klassieke Middag en een Belgische Middag. Uiteraard is er een zondag in het teken van Sint Nicolaas en een zondag in het teken van Kerst. Er is echter ook minimaal één maal per jaar een zondag die in het teken staat van de bloeitijd van het Nederlandse straatorgel: de periode tussen de beide wereldoorlogen. Er wordt dan een speciale tentoonstelling opgezet met (draaiorgel)gebruiksvoorwerpen uit die tijd en het publiek wordt opgeroepen zoveel mogelijk in aangepaste kledij te komen.

Naast deze openbare concerten bieden wij de mogelijkheid om in besloten kring concerten te beluisteren. Een ieder die op dat gebied wensen heeft kan deze kenbaar maken en wij trachten aan die wensen zoveel mogelijk te voldoen (in dergelijke arrangementen is eventueel zelfs een eenvoudige maaltijd mogelijk). Voorwaarde is wel steeds dat de betreffende groep uit tenminste 15 betalende bezoekers bestaat.

Enkele malen per jaar worden speciale op kinderen gerichte educatieve middagen gehouden. Naast educatie is er uiteraard ruimte voor ontspanning. De kinderen krijgen de gelegenheid tot het inkleuren van een kleurplaat (uiteraard met het draaiorgel als onderwerp), het bouwen van een draaiorgelbouwplaat, er wordt een verhaal voorgelezen of een voorstelling opgevoerd (beide uiteraard ook rond het thema draaiorgel), er wordt uitleg gegeven over de werking van een draaiorgel en over het maken van draaiorgelboeken, de kinderen mogen zelf aan een orgeltje draaien en krijgen dan een orgeldraaiersdiploma, de kinderen krijgen ook de gelegenheid tot het zelf afmaken van een draaiorgelboekje waarvan de werking meteen daarna gezien en gehoord kan worden.

Dergelijke educatieve kindermiddagen vinden plaats voor besloten groepen op afspraak (bijvoorbeeld schoolreisjes) maar ook tijdens schoolvakanties voor de jeugd uit de regio.

Bij deze laatste kindermiddagen trachten we steeds in te spelen op een actueel Haarlems thema (bijvoorbeeld Italië). Bij schoolreisjes kan de betreffende school het kader aangeven

Financiële zaken

waarbinnen de middag plaatsvindt.
Voor deze kindermiddagen wordt een aangepaste (lagere) entree geheven.

Vanaf 2007 worden enkele malen per jaar speciale concerten gegeven op het Compton theaterorgel, doorgaans op de zaterdagmiddag. Deze concerten worden georganiseerd door de Nederlandse Orgel Federatie (NOF) als eigenaar van dit orgel. Voor deze concerten wordt entree geheven waarbij leden van de NOF en donateurs van de SKO tegen een gereduceerd tarief worden toegelaten. De recette van deze middagen is voor de NOF, de opbrengst van de bestedingen aan consumpties komt toe aan de SKO.

De Stichting en haar museum beschikken slechts in zeer beperkte mate over financiële garanties die de exploitatie van het museum waarborgen.

De verhuizing, rond de jaarwisseling 2003/2004, naar het nieuwe en veel duurdere gebouw aan de Küppersweg, heeft het noodzakelijk gemaakt dat de gemeente Haarlem een financiële bijdrage leverde voor betaling van de huur. Door de gemeente is toegezegd dat deze steun gedurende zeker 10 jaar verleend zal worden, deze steun zal echter elk jaar verminderd worden. Jaarlijks moest deze subsidie echter opnieuw worden aangevraagd waarna de gemeente de aanvraag beoordeelde en via de begroting voorstelde aan de gemeenteraad. Na de begrotingsbehandeling door de gemeenteraad bestond er zekerheid over het al dan niet ontvangen van (huur)subsidie voor het komende jaar en de hoogte van het bedrag. E.e.a. maakte het noodzakelijk dat de Stichting steeds een reserve aanhield om, in geval van geen of aanzienlijk minder subsidie, in ieder geval nog enkele maanden de huur van het gebouw te kunnen opbrengen.

Als gevolg van de in 2011 aangekondigde bezuinigingen op culturele instellingen en het ten gevolge daarvan stopzetten van de subsidie aan SKO per 2013, heeft SKO een plan ontworpen dat het mogelijk maakte om met behulp van de gemeente (een jaar extra subsidie), een actie onder de donateurs en de medewerking van de eigenaren van het gebouw en de hypotheekverlener, het pand in eigendom te verkrijgen. Op 29 juli 2011 werd bij de notaris de koopovereenkomst getekend. Hierdoor werden de hoge huurlasten ingeruild voor de aanzienlijk lagere rente- en aflossingslasten.

De inkomsten van de Stichting worden voor een aanzienlijk deel gegenereerd uit verkoop van consumpties, opbrengst van de mans tijdens de openingsuren van het museum en verkoop van souvenirs. Daarnaast beschikt de Stichting over een vaste groep van ca. 300 donateurs die jaarlijks een bijdrage leveren welke varieert van €15,00 tot enkele honderden Euro per donateur. Hiermee wordt onderhoud en restauratie van de orgels gerealiseerd, wanneer de financiën dit toelaten.

De beheersactiviteiten vindt volledig door vrijwilligers plaats

Quotes	Een vreugde die niet wordt gedeeld, is geen vreugde. Door het cultureel erfgoed voor het publiek bereikbaar te houden herleeft nostalgie en passie. Deze vreugde wordt een ieder gegund.
Wat verwachten we van elkaar?	<p>De statuten van de Stichting voorzien niet in afstoting van (delen van) de collectie anders dan bij liquidatie van de Stichting. Verkleining van de collectie zou direct gevolgen hebben voor de variëteit en culturele en historische samenhang. Hiermee zou de aantrekkelijkheid van het museum dermate verminderen dat het bestaansrecht in gevaar komt. Afstoting van (delen van) de collectie is dan ook geen punt van discussie; dit zal niet gebeuren. Vandaar dat we verheugd zijn steeds meer enthousiaste mensen te mogen begroeten en ontvangen die vanuit passie de vreugde van het draaiorgel met ons delen. Echter: om SKO financieel in gezond vaarwater te houden zijn extra financiële bijdragen erg welkom. In 2008 is SKO formeel aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI); met deze status is het fiscaal aantrekkelijk voor donateurs een gift aan SKO te doen.</p> <p>SKO nodigt u uit om ons financieel te steunen met een gift zodat we onze doelstellingen tot in lengte van jaren kunnen nastreven.</p>
Contactgegevens	<p>Secretaris van de Stichting “Het Kunkels Orgel”, de heer Louis Guykens, mailadres : guykens@planet.nl</p> <p>Giften op bankreknr. 3135081 / IBAN: NL15INGB0003135081 ten name van de Penningmeester van de Stichting Stadsorgel Haarlem Het Kunkelsorgel</p> <p style="text-align: center;">Hand out Stichting “Het Kunkels Orgel”, versie 1.2 d.d. 20 augustus 2013.</p>